

А. І. Іващенко
к. е. н., доцент кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ЗАСТОСУВАННЯ ІНДЕКСУ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В ОЦІНЦІ РІВНЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ КРАЇНИ

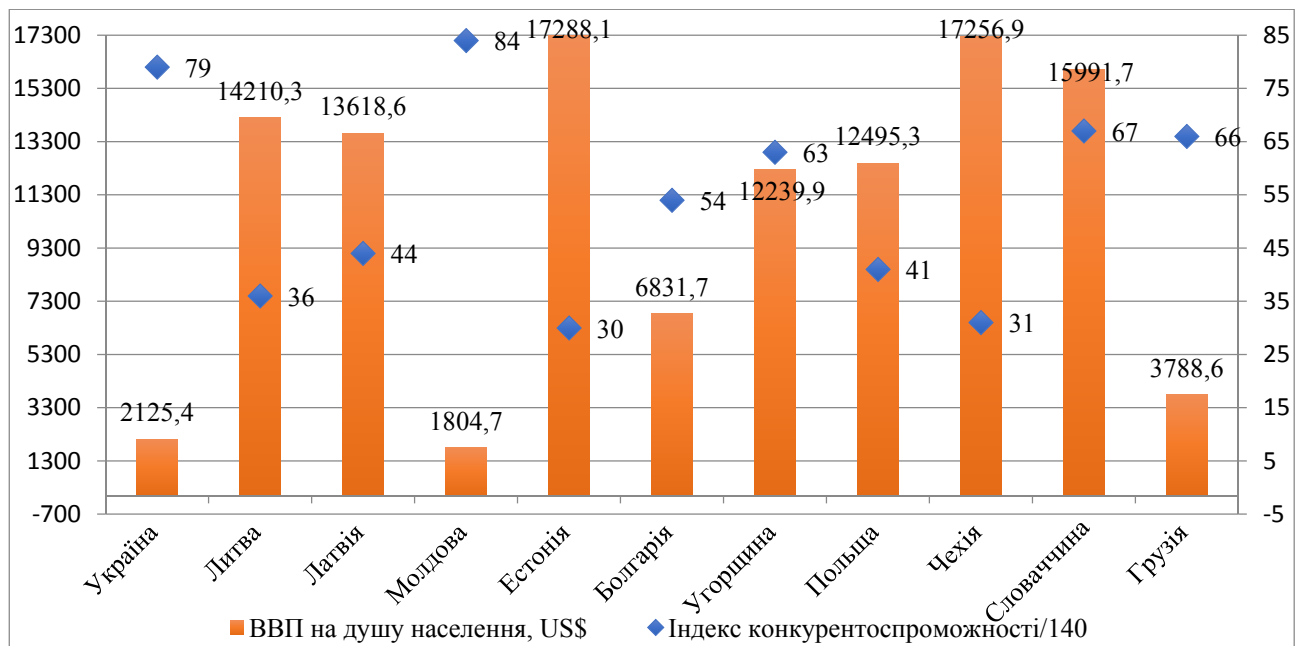
Імперативи глобалізаційного розвитку посилюють існування інформаційної асиметрії щодо оцінки бізнес-середовища різних країн світу, зокрема розвитку сектору малого та середнього підприємництва, тому одними з найбільш поширених джерел отримання інформації щодо умов ведення бізнесу, ризиків та перспектив інвестування в економіку країни, оцінки економічних чинників розвитку країни є застосування міжнародних рейтингів країн як аналітичних інструментів порівняльного аналізу. Одними з самих розповсюджених є Рейтинг Глобальної Конкурентоспроможності («The Global Competitiveness Report»); Звіт про Ведення бізнесу («Doing-Business»); Міжнародний Індекс бізнесу (BDO International Business Compass) та ін.

Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI) розраховується на основі 113-ти змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність країн світу та розвиток їх бізнес-середовища. Сукупність змінних на дві третини складається з результатів глобального опитування керівників компаній МСБ (щоб охопити широке коло факторів, що впливають на бізнес-клімат в досліджуваних країнах), а на одну третину із загальнодоступних джерел (статистичні дані і результати досліджень, що здійснюються на регулярній основі міжнародними організаціями) [1]. Всі змінні об'єднані в 12 показників, що визначають національну конкурентоспроможність, зокрема 1) якість інституцій; 2) інфраструктура; 3) макроекономічна стабільність; 4) охорона здоров'я та початкова освіта; 5) вища освіта та професійна підготовка; 6)

ефективність ринку товарів і послуг; 7) ефективність ринку праці; 8) розвиненість фінансового ринку; 9) рівень технологічного розвитку; 10) розмір внутрішнього ринку; 11) складність ведення бізнесу; 12) інноваційний потенціал. Зазначені показники згруповані у 3 субіндекси.

Для можливості порівняння конкурентоспроможності різних за рівнем розвитку країн в індекс інтегровано концепцію стадій економічного розвитку (етап I – виробничо-орієнтована економіка, II – економіка, орієнтована на ефективність та етап III – інноваційно-орієнтована економіка). Основним критерієм поділу країн за стадіями розвитку економіки вважається рівень ВВП у розрахунку на одну особу (за ринковим валютним курсом).

Об'єктами для аналізу у даному дослідженні були обрані країни, які є членами Європейського Союзу або країнами Східного партнерства, які мають пост-соціалістичне минуле та мали майже рівні умови розвитку МСБ після розпаду соціалізму. Були обрані економіки таких країн, як Чехія, Польща, Латвія, Литва, Словаччина, Угорщина, Естонія, Болгарія, Молдова, Грузія та Україна. Отже, компаративний аналіз щодо конкурентоспроможності економік зазначених країн представлено на рис. 1.

Рис. 1. Порівняльний аналіз розвитку економік пост-соціалістичних країн за індексом GCI у 2017 р. [2]

Не зважаючи на 113 змінних, які застосовуються для обчислення індексу, з рис. 1 можна спостерігати високий рівень кореляції між ВВП на душу населення та позицією в рейтингу кожної з країн, тобто чим нижчим є ВВП тим вищою є позиція в рейтингу. Найгірші показники за індексом конкурентоспроможності мають Україна та Молдова (79 та 84 місце в рейтингу відповідно).

Іншими дестабілізуючими факторами розвитку МСБ для України стали згідно до методики глобальної конкурентоспроможності стали корупція, політична нестабільність, інфляція, неефективність державної бюрократії, низький рівень доступу до фінансування, нестабільність державного устрою, ставки податків та податкове регулювання, тощо. Що стосується топових позицій, то серед проаналізованих пост-соціалістичних країн, стали Естонія (30 місце в рейтингу), Чехія (31 місце), Латвія (35 місце) та Польща (36 місце), які є членами ЄС.

Для більш глибокого розуміння природи побудови індексу глобальної конкурентоспроможності та відповідної позиції країни в рейтингу необхідно розглянути складові індексу, щоб визначити сильні та слабкі сторони бізнес-середовища країни та економічного розвитку взагалі. Отже, до переваг означеної методики можна віднести великий обсяг даних, різноманітні категорії параметрів, можливість оцінити ризики та потенціал ринку, можливість порівняння різних країн. А недоліком можна зазначити використання суб'єктивних оцінок бізнесу та населення для визначення деяких категорій показників, зокрема рівень задоволеності державною політикою, рівнем життя.

Отже, рейтингова методика GCI може бути використана для зменшення рівня інформаційної асиметрії та оцінки розвитку бізнес-середовища країни за різними аспектами, зокрема рівня розвитку МСБ, що може бути корисним для інвестиційних, державних, приватних компаній та інших учасників ринку.

Список літератури:

1. Індекс глобальної конкурентоспроможності / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/Індекс_конкурентоспроможності.

2. Індекс глобальної конкурентоспроможності / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/uploadfiles/reports/files/ukraine_inthe_world_2013_ukr_web_part1_1_competitiveness.pdf.

УДК 338.24

Т. А. Калита
здобувач кафедри фінансових ринків
Університет державної фіскальної служби України

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ «ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ТИПУ» В УКРАЇНІ

Перед Україною на поточному етапі її розвитку постало складне, але нагальне питання – перехід до ефективного функціонування ринкової економіки на інвестиційних засадах. Ефективна інвестиційна діяльність є запорукою прискорення темпів соціально-економічного розвитку країни, підвищення її конкурентоспроможності та зміцнення позицій на світових ринках.

При цьому, інвестиційна діяльність повинна орієнтуватися на використання інновацій. Інвестиції без інновацій недостатньо ефективні, оскільки не створюють умови для підвищення конкурентоспроможності економіки. Проблема нерозривного зв'язку та взаємообумовленості інвестицій та інновацій достатньо досліджена в науковій літературі, результати вивчення якої підтверджують нерозривний зв'язок між ними. Аналіз різних підходів до визначення інвестиційної діяльності, особливостей інновацій та взаємозв'язку між ними містяться в низці праць таких відомих вчених як Л.М.Борщ, А.П.Гайдучий, А.С.Гальчинський, В.М.Геєць, А.В.Зверев, М.І.Крупка, Т.В. Майорова, С.В. Онишко, та ін..

Головними якісними ознаками «економічної системи інноваційного типу розвитку» фахівці визнають такі, а саме: [1, 2]: 1) достатній рівень технологічного і інтелектуального потенціалу; 2) наявність